DET JURIDISKE FAKULTET
UNIVERSITETET I BERGEN

NOTAT

til

Fakultetsstyret

Jnr. Arkiv	Sak nr. 45/11 Styremøte 01.02.2011

BEDØMMELSESKRITERIER FOR STIPENDIATSTILLINGER

I. Bakgrunn og saksbehandling

I møte 30. september 2010 (sak 63/10) nedsatte Forskningsutvalget en arbeidsgruppe for å utrede regelverk og kriterier for ansettelse av søkere i stipendiatstilling. Komiteen avga 4. mai 2011 en enstemmig innstilling samt utformet utkast til veiledning for søkere og sakkyndig komité.

Innstillingen samt utkastet til veiledninger for søkere og sakkyndig komité ble lagt fram for FU til kommentarer (sak 36/11). FU fattet følgende vedtak:

> *FU ber styret godkjenne utkastet til veiledninger for sakkyndig komité og søkere som normgivende ved utlysning av stipendiatstillinger, med de merknader som har fremkommet i møtet.*

Merknadene som framkom i møtet innebar ikke realitetsendringer i forhold til forslaget.

Innstillingen (vedlegg 1), Veiledning for bedømmelseskomité til stipendiatstilling (vedlegg 2) og Veiledning for søkere til stipendiatstilling (vedlegg 3) hvor FUs endringsforslag er innarbeidet i vedlegg 2 og 3 følger vedlagt

II. Kommentarer fra dekan og fakultetsdirektør

Fakultetsstyret vedtok i møte 23.03.10 veiledning for søkere og komité i forbindelse med førsteamanuensisstillinger, og vi ser den foreliggende saken som en videreføring av arbeidet med slike veiledninger. Dette er viktige og nyttige dokument både for søkere, komité og fakultetet, og dekan og fakultetsdirektør vil takke dem som har vært involvert i dette arbeidet.

I veiledning for søkere er det under pkt 2 , første setning, skrevet inn at sakkyndig komite oppnevnes av visedekan for forskning. Vi vil tilrå at det endres til dekan. Dekan og fakultetsdirektør har ikke merknader ut over dette til de foreslåtte veiledningene, og vil derfor invitere fakultetsstyret til å gjøre følgende

Vedtak:

I samsvar med Forskningsutvalgets tilråding, vedtas de foreslåtte veiledninger for sakkyndig komité og søkere til stipendiatstilling slik de framgår av vedlegg til fakultetsstyresak 45/11 og merknad fra dekan og fakultetsdirektør i saksforelegget av 08.06.11.

Asbjørn Strandbakken

Asbjørn Strandbakken

Dekan

Eivind Buanes

Eivind Buanes

Fakultetsdirektør

08.06.11

MAMY

Vedlegg

Vedlegg 1: Innstilling fra arbeidsgruppe for utredning av regelverk og kriterier for ansettelse av søkere i stipendiatstilling
Vedlegg 2: Veiledning for bedømmelseskomité til stipendiatstilling
Vedlegg 3: Veiledning for søkere til stipendiatstilling

Vedlegg 1

INNSTILLING FRA ARBEIDSGRUPPE FOR UTREDNING AV REGELVERK OG KRITERIER FOR ANSETTELSE AV SØKERE I STIPENDIATSTILLING

1.Oppnevning og mandat

Stipendiatstillinger er den viktigste rekrutteringsbasen for fakultetet med tanke på tilsetting i faste vitenskapelige stillinger. De siste årene har vært preget av en mer forskjelligartet søkermasse til stipendiatstillingene, og det finnes begrenset med retningslinjer for den sakkyndige bedømmelsen av søkerne. Selv om bedømmelseskomiteene de siste årene har vært mer eksplisitte med hensyn til hvilke prinsipper de legger til grunn for sine vurderinger, har det vært etterlyst en nærmere avklaring av de normer som anvendes. På denne bakgrunn satte Forskningsutvalget (FU) ved fakultetet i møte 30. september 2010 (sak 63/10) ned en arbeidsgruppe med følgende mandat:

> «Utvalget skal kartlegge regelverk og juridiske rammer vedrørende rekkevidden av diskrimineringsforbud for søkere til slike stillinger. Utvalget skal utarbeide anbefalinger for bedømmelse av slike stillinger, og særlig peke på momenter for en slik vurdering vedrørende:
>
> - vektlegging av fellesverk
> - innbyrdes vurdering av vitenskapelige/rettsvitenskapelige arbeider publisert i ulike sjangere
> - vektlegging og rangering av vitnemål med bokstavkarakterer, både innbyrdes avveining og avveining av vitnemål med bokstavkarakterer mot tallkarakterer
> - vektlegging av mangeårig praksis og høy alder og avveining mot yngre søkere med mindre praksis
> - vektlegging av doktorgrader og annen relevant kvalifikasjon fra institusjoner utenfor Norden
> - andre avveininger som fremtrer som påkrevd eller ønskelig å utarbeide anbefalinger for»

Arbeidsgruppen fikk følgende sammensetning:

> «Professor dr. juris Karl Harald Søvig (leder)
> Førsteamanuensis dr. juris Sigrid Eskeland Schütz
> Førsteamanuensis dr. juris Christian Franklin
> Per Gunnar Hillesøy oppnevnes som sekretær for utvalget»

Gruppen har hatt 4 møter og legger med dette frem sin enstemmige innstilling.

2.Oversikt over dagens regelverk og praktisering

2.1 Innledning

Regelverket danner et rammeverk for tilsettingsprosessen og vil bli presentert i pkt. 2.2 nedenfor. Stort sett er reglene fastsatt nasjonalt eller av UiB sentralt, og det ligger derfor utenfor arbeidsgruppens mandat å foreslå regelendringer. Derimot kan regelverket på noen punkter være uklart og åpner også på flere områder for et hensiktsmessighetsskjønn. En del av arbeidsgruppens mandat har nettopp vært å gå igjennom fakultetets bedømmelsespraksis for på denne måten få et bilde av eventuelle rettslige uklarheter og skjønnsmessige spillerom, jf. pkt. 2.3. Innenfor de rammene som regelverket fastsetter kan fakultetet gi en del føringer gjennom utlysningsteksten. I pkt. 2.4 nedenfor gir arbeidsgruppen en oversikt over samspillet mellom de ulike trinnene i bedømmelsesprosessen.

2.2 Regler sentrale for dagens bedømmelser

Det sentrale rettslige rammeverket for tilsetting ved UiB er universitets- og høyskoleloven av 2005 (universitetsloven). I tillegg kommer de alminnelige reglene i tjenestemannsloven og arbeidsmiljøloven med mindre annet følger av universitetsloven. Videre gjelder også forvaltningsloven med tilhørende forskrifter (se særlig forvaltningslovsforskriften kapittel 5 om partsinnsyn i saker om tilsetting i den offentlige forvaltning). Universitetsloven fastsetter i § 6-3(3):

> «Ansettelse i undervisnings- og forskerstillinger skjer på grunnlag av innstilling. Innstilling skjer ut fra sakkyndig bedømmelse etter den stillingsbeskrivelse som er gitt i utlysing og betenkning.»

Etter § 6-4 kan institusjonene for flere stillingskategorier bruke åremål, og blant disse stillingskategoriene er stipendiater. Denne bestemmelsen inneholder også en forskriftshjemmel, og Kunnskapsdepartementet har fastsatt forskrift om ansettelsesvilkår for stillinger som postdoktor, stipendiat, vitenskapelig assistent og spesialistkandidat (31. januar 2006 nr. 102). Forskriften har en rekke bestemmelser knyttet til gjennomføring av doktorgradsutdanning og pliktarbeid, men inneholder ikke regler om kvalifikasjoner for stillingen. Derimot fastsetter forskriften § 1-3(1) hva som er formålet:

> «Stilling som stipendiat har fullført forskerutdanning fram til doktorgrad som mål.»

Universitetet sentralt har gjennom styret vedtatt «Utfyllende bestemmelser til retningslinjer for tilsetting som stipendiat ved UiB» (Det akademiske kollegium i

møte 25. november 1993, sist endret 11. mai 2000). Disse viser dels til «Midlertidige regler om fremgangsmåten ved tilsetting i vitenskapelige mellomstillinger» (gitt av Det akademiske kollegium, og trådte i kraft 1. april 1993). Begge disse reglementene av UiB sentralt er gitt med hjemmel i forskriftene under den gamle universitetsloven. I mangel av nye vedtak må de likevel fremdeles anses gjeldende. I reglementet om mellomstillinger § 6 – som gjelder tilsvarende for stipendiater – er fem kvalifikasjoner fremhevet som sentrale ved vurdering av søkerne:

1.1 Vitenskapelige kvalifikasjoner

1.2 Pedagogiske kvalifikasjoner

1.3 Formidlingsarbeid

1.4 Faglige kvalifikasjoner av annen art

1.5 Administrative kvalifikasjoner og annen virksomhet

Styret ved fakultetet har vedtatt «Retningslinjer for vurderingskriterier for tilsetting i stilling som stipendiat eller universitetslektor» (29. januar 2004 og revidert 27. april 2004). Her heter det i § 5 om tilsetting som universitetslektor:

> «Søkere må ha mastergrad i rettsvitenskap eller tilsvarende utdanning fra Norge eller andre land, med mindre annet er angitt i utlysningsteksten. Søkeren må gjennom karakternivå eller gjennom skriftlige arbeider ha vist høyt faglig nivå som gjør det sannsynlig at vedkommende er kvalifisert for rettsvitenskapelig arbeid og de undervisningsoppgaver som tilligger stillingen.»

For tilsetting som stipendiat fastsetter § 6:

> «Søker må, med mindre annet er angitt i utlysningsteksten, ha mastergrad i rettsvitenskap eller universitets- eller høyskoleutdanning på tilsvarende nivå, og må fylle kravet for opptak på PhD-programmet ved fakultetet.»

Det er verdt å merke seg at ved revisjonen i april 2004 ble koblingen mellom stipendiat og universitetslektor endret, ved at § 6 ikke lenger eksplisitt viser til § 5 og kriteriet «høyt faglig nivå». For stipendiatstillingens del ble kriteriet i styrenotatet formulert som et spørsmål om «de har en bakgrunn som gjør at en antar at de kan gjennomføre et forskningsprosjekt på en god måte» (sak 39/04).

Stipendiatposisjonen er særpreget ved at denne gruppen både er vitenskapelig ansatt og opptatt på doktorgradsprogrammet som har et utdanningsformål, noe som også vises gjennom styrevedtaket som er sitert foran. Denne dualismen preger både ansettelsesprosessen og regelverket. Opptak på doktorgradsprogrammet besluttes særskilt. Fakultetet har tradisjon for å fatte vedtak om ansettelse som stipendiat med vilkår om opptak på ph.d.-programmet. Opplæringsdelen er regulert av «Reglement for graden philosophiae doctor (PhD) ved Universitetet i Bergen» (vedtatt 12. juni

2003 og sist revidert 10. februar 2011). Her heter det om søkers formelle kompetanse (§ 2.1):

> «For å kunne bli opptatt til forskerutdanning må søkeren ha en utdanning som fakultetet godkjenner som grunnlag for opptak innenfor det aktuelle fagområde. Fakultetet kan stille krav om at søkere gjennomgår særskilte kurs og/eller består særskilte prøver før opptak.»

Videre fastsetter § 2.3 og 2.5 nærmere kriterier for opptak og rangering:

> «Avgjørelsen om opptak baseres på en samlet vurdering av prosjektbeskrivelsen, søkerens formelle kvalifikasjoner, tiltrekkelige ressurser for gjennomføringen og den innsendte planen for forskerutdanning. ... Fakultetet fastsetter kriterier for rangering mellom kvalifiserte søkere i tilfeller der antall søkere overstiger opptakskapasiteten.»

I denne forbindelse er det verdt å merke seg at opptak på doktorgradsprogrammet ikke forutsetter ansettelse som stipendiat. Fakultetet har opp gjennom årene hatt flere doktorgradskandidater som har hatt et ansettelsesforhold ved andre institusjoner, men som er tatt opp på doktorgradsprogrammet her. Det er også mulig å gjennomføre doktorgradsutdanningen uten et ansettelsesforhold ved fakultetet eller andre institusjoner, men uansett må vedkommende da fylle kriteriene for opptak på ph.d.-programmet.

En særlig utfordring de siste årene har vært søkere som ikke behersker skandinaviske språk, siden doktorgradsutdanningen hovedsakelig er på norsk. Forskningsutvalget ved fakultetet traff 7. mai 2010 følgende vedtak (sak 36/10):

> «Det iverksettes inntil videre inntaksstopp på ph.d.-programmet for fremmedspråklige doktorgradskandidater som ikke er ansatt på fakultetet. FU vil komme tilbake til saken når forskerskoleutvalget har levert sin innstilling, og FU og fakultetsstyret har tatt stilling til eventuelle reformforslag og tilbud om engelskspråklige opplæringstilbud på doktorgradsprogrammet.»

Vedtaket knytter seg alene til opptak uten samtidig ansettelse ved fakultetet, og ekskluderer ikke søkere som søker om stipendiatstilling og samtidig opptak på doktorgradsprogrammet.

For tiden arbeider Universitets- og høgskolerådet med å utarbeide reviderte anbefalte retningslinjer for ph.d.-graden, hvor fakultetene (se for vår del brev 21. februar 2011, styresak 14/11, vedlegg h) og senere UiB har kommet med sine høringsuttalelser (sentrale FU, sak 7/11). De reviderte retningslinjene har i liten grad innvirkning på opptaket.

Endelig foreligger på europeisk nivå «The European Charter for Researchers» og «The Code of Conduct for the Recruitment of Researchers» gitt som anbefaling (Recommendation) av EU-kommisjonen (11. mars 2005). Dokumentet er undertegnet både av Norges forskningsråd og de enkelte institusjoner, herunder UiB («Letter of

Commitment», datert 5. mars 2009). Foruten å gi anbefalinger om mobilitet, knesetter dokumentet prinsipper om forskingsfrihet m.v.

Regelverket for stipendiatstillinger og opptak på ph.d.-programmet er lite oversiktlig. Mange ulike instanser er kompetente til å gi normer og tidvis kan reglene volde tolkingsutfordringer. En presserende problemstilling for fakultetet de siste årene har vært et økende innslag av søkere med utenlandsk bakgrunn, og usikkerhet hvordan disse skal vurderes. Tilsvarende utfordringer står også andre fakultet i Norden overfor. I Oslo (48 søkere til 2-4 stillinger),[1] København (88 søkere, hvorav 63 utenlandske)[2] og Uppsala (74 søkere til 4 stillinger).[3] Arbeidsgruppen har innhentet informasjon fra de tre nevnte universitetene, og har særlig sett hen til hvordan Københavns universitet har møtt utfordringer med en økende – og heterogen – søkermasse.[4]

2.3 Kort om dagens bedømmelsespraksis

I tråd med mandatet har arbeidsgruppen gått igjennom bedømmelser til stipendiatstillinger de siste årene, og gjennom innstillingen søkt å ta opp ulike problemstillinger som har gått igjen i bedømmelseskomiteenes arbeid.

2.4 Forholdet til utlysningsteksten og øvrige deler av ansettelsesprosessen

Utlysningsteksten danner en ramme for tilsettingsprosessen. Fakultetet har tradisjon for at det her legges inn enkeltelementer som gir føringer for den senere prosessen. Et illustrerende eksempel i så måte er karakterkravet, som ikke følger av forskrift eller reglement, men som fremgår av utlysningsteksten. Ofte er utlysningene også rettete, enten i form av at stillingen er knyttet opp mot et konkret prosjekt eller ved at fakultetet retter stillingen mot et bestemt fagområder (f. eks. «formuerett»). Ulik

---

[1] Muntlig informasjon fra Gro Tømmereek ved Universitet i Oslo.

[2] Epost fra Gitte Schreyer ved Københavns universitet. I tillegg kom 5 søknader som ble avvist. Antall stillinger var ikke fastsatt i utlysningsteksten.

[3] Se <www.jur.uu.se/Aktuellt.aspx?MessengerId=20074>.

[4] For informasjon til søkere om kriterier m.v., se <jura.ku.dk/phd/ansoegere/kriterier_og_procedurer/>. Se også «Vejledning til bedømmelsesudvalg af udenlandske ansøgninger» av 11. februar 2011 (ikke tilgjengelig på Internett).

tekstutforming i utlysningsteksten har også vært brukt for å avgjøre om stillingen skal være åpen mot f. eks. samfunnsvitenskapelige utdanninger.

Utlysningsteksten vil også i fremtiden gi grunnlag for nærmere føringer innenfor de rammene som følger av nasjonalt og lokalt regelverk. For å unngå unødige misforståelser, vil arbeidsgruppen foreslå at enkelte nøkkelord som ofte brukes i utlysningsteksten forklares i veiledninger til søkere og bedømmelseskomiteer. Enhver utlysning er et strategisk valg for fakultetet. Derfor bør eventuelle føringer så klart som mulig synliggjøres her, både av hensyn til søkerne og bedømmelseskomiteen. Dersom fakultetet f. eks. ønsker å stille krav om bestemte språklige kvalifikasjoner (typisk at søkerne behersker skandinaviske språk av hensyn til å følge forskerutdanningen), bør denne typen kvalifikasjoner tas inn i utlysningsteksten.

Per i dag er prosessen – som for andre vitenskapelige stillinger – todelt ved at en sakkyndig komité avgir innstilling, mens selve vedtaket om ansettelsen gjøres av fakultetet. For stipendiatstillinger er rette organ i så måte tilsettingsutvalget. Tradisjonen har vært at tilsettingsutvalget i begrenset grad foretar intervju og stort sett følger den sakkyndige komiteens innstilling. Todelingen bygger likevel på en funksjonsfordeling, hvor den sakkyndige komiteen skal foreta en faglig vurdering av søkernes kvalifikasjoner, mens personlige egenskaper eventuelt er et anliggende for tilsettingsorganet.

Fakultetet har hatt planer om å opprette et særskilt utvalg for stipendiatansettelser. I så fall vil det nye organet både foreta sakkyndig vurdering og avgi innstilling til tilsettingsutvalget. Dersom en slik omlegging blir vedtatt etter at arbeidsgruppens utkast til veiledninger for søkere og bedømmelseskomiteer er vedtatt, må veiledningene revideres i tråd med nyordningen.

Arbeidsgruppen har ikke hatt som mandat å ta opp eventuelle omlegginger av opplegget for bedømmelser, men vil føye til at dagens system har sine fordeler i form av en klar rollefordeling. Den sakkyndige oppgaven ligger til komiteen, mens universitets- eller fakultetspolitiske oppgaver hører under tilsettingsutvalget eller FU (f. eks. foreta kjønnskvotering).

2.5 Opplegg for innstillingen

I selve innstillingen vil arbeidsgruppen gjøre rede for bakgrunnen for de vurderingene som er foretatt. Videre legger arbeidsgruppen frem forslag til to separate dokumenter i form av veiledning for søkere til stipendiatstillinger og

veiledning for bedømmelseskomiteer. Vi har her tatt utgangspunkt i de to dokumentene som er utarbeidet for førsteamanuensisstillinger (styresak 14/10) og tilpasset disse stipendiatsituasjonene. Arbeidsgruppen har lagt til grunn at disse retningslinjene for stipendiat- og førsteamanuensisstillinger bare bør være forskjellige når det er et saklig behov. Det er derfor bare lagt til elementer og gjort endringer fra retningslinjene for førsteamanuensisstillingene som har vært nødvendige for å tilpasses stipendiatansettelser. Samtidig er behovet for særtilpasning såpass stort at dokumentene er vesensforskjellige. I tillegg mener arbeidsgruppen at en ordning med medforfatterveiledning ved samforfatterskap er mer hensiktsmessig enn opplysninger fra søker (jf. pkt. 3.4.2 nedenfor), slik ordningen i dag er for førsteamanuensisstillinger.

I pkt. 3 nedenfor vil arbeidsgruppen drøfte hvilke krav som gjelder for tilsetting som stipendiat, mens utfordringer knyttet til rangering av kvalifiserte søkere diskuteres i pkt. 4. Et gjennomgående grep i innstillingen har vært å skille mellom primære faktorer (eksamensprestasjoner i form av karakterer, prosjektbeskrivelse og eventuell vitenskapelig produksjon) og en rekke andre sekundærfaktorer (som for eksempel arbeidserfaring, formidlingsegenskaper m.fl.) Inndelingen i primær- og sekundærfaktorer gjelder både ved avgjørelse av om den enkelte søker anses kvalifisert for stillingen, som rangeringen av eventuelt flere kvalifiserte søkere skal rangeres i den endelige bedømmelsen. En slik todeling av vurderingskriteriene vil etter arbeidsgruppens mening kunne være til fordel både for søkerne som bedømmelseskomiteene fordi disse setter rammer for hvordan de ulike vurderingskriteriene vektlegges.

3. Nærmere om de ulike kvalifikasjonene

3.1 Innledning

Siktemålet med ansettelse som stipendiat er fullføring av doktorgradsutdanningen hvor avhandlingen står i sentrum. Denne målsetningen må også prege hvilke kvalifikasjonskrav som formuleres for stillingen. Etter arbeidsgruppens syn må ledetråden være å formulere krav som gjør at bare de som har et potensial for å gjennomføre et doktorgradsprosjekt blir ansatt som stipendiat. Målsetningen har både en side til den enkelte i form av at et havarert prosjekt kan være en stor belastning, og en side til fakultetet og samfunnet. Finansiering av stipendiatene er en stor investering, som bare bør foretas det er sannsynlighet at kandidaten vil fullføre.

Etter avviklingen av ordningen med midlertidig engasjement som universitetslektor, er stipendiatstillingen i dag fakultetets viktigste rekrutteringsbase for tilsetting i faste stillinger. Slik sett kan fakultetet ha behov for å gjøre strategiske valg ved utlysning og tilsetting som stipendiat også med tanke på eventuell senere rekruttering i fast stilling. Etter arbeidsgruppens syn bør slike fakultetspolitiske valg i første rekke tas gjennom å rette utlysningen, eventuelt ved at tilsettingsorganet prioriterer søkere som har prosjekter innenfor fakultetets satsingsområder. Dermed får den sakkyndige komiteen som mandat å finne frem til de søkerne som alt i alt fremstår som mest kvalifiserte (innenfor de rammene som utlysningsteksten setter).

Ved vurderingen av om søkerne er kvalifiserte og ved rangeringen av de best kvalifiserte søkerne, spiller et bredt sett av momenter inn. Arbeidsgruppen er gjennom mandatet bedt om å diskutere ulike problemstillinger og å utarbeide anbefalinger. Nærmere retningslinjer er foreslått i et eget dokument for komitéarbeidet ved stipendiatansettelser. Samtidig har det vært en utfordring å finne frem til retningslinjer som gir veiledning og kan danne grobunn for en konsistent praksis uten samtidig å være unødig firkantete. Dessuten er denne typen bedømmelser av en helt særskilt karakter. Bedømmelseskomiteen skal vurdere potensialet til søkeren og prosjektet. Sluttproduktet er ukjent, men skal per definisjon være et nyskapende produkt. En god prosjektbeskrivelse kan føre frem til en avhandling som klart passerer, men som er temmelig dogmatisk, mens en famlende prosjektbeskrivelse kan føre frem til en innovativ avhandling. I tillegg kommer at den beste prognosefaktoren – tidligere vitenskapelige arbeider – for mange søkere er fraværende, eventuelt innskrenker seg til en masteravhandling som isolert sett er et eksamensarbeid. På denne bakgrunn må bedømmelseskomiteene få temmelig stor grad av frihet med hensyn til å vurdere hvilke søkere som alt i alt fremstår som mest lovende med tanke på skriving av en rettsvitenskapelig doktoravhandling.

Som nevnt har arbeidsgruppen har funnet det hensiktsmessig å foreta en todeling, hvor karakternivå, vitenskapelig produksjon og prosjektbeskrivelse er primære faktorer, mens andre faktorer kommer i andre rekke. Denne tilnærmingen stemmer også overens med dagens praksis. De primære faktorene står sentralt både ved vurderingen av om søkerne er kvalifiserte, og ved eventuell rangering av kvalifiserte søkere. Uaktet primære og sekundære faktorer kommer kravene til grunnutdanning, og komiteen går først inn i denne tematikken.

3.2 Særlig om likebehandling

Som pekt på i mandatet har ulike problemstillinger knyttet til forskjellsbehandling vært tema ved flere av siste års tilsettinger som stipendiat, både her ved fakultetet, ellers på universitetet og ved våre søsterfakultet.

Etter EØS-avtalen er Norge forpliktet til ikke å diskriminere søkere fra et annet EU- eller EØS-land på bakgrunn av nasjonalitet. Arbeidsgruppen har derfor søkt å utforme retningslinjer som verken direkte eller indirekte er diskriminerende. Formelt gjelder forpliktelsen bare innen EU-/EØS-området, men arbeidsgruppen ser ingen grunn til å velge en minimumsvariant hvor borgere fra tredjeland forskjellsbehandles.

Med hensyn til likestilling av kjønn praktiserer UiB moderat kjønnskvotering basert på «Personalreglementet for vitenskapelige stillinger» (sist revidert av Det akademiske kollegium 28. september 2000). I utlysningstekstene tas kvotering inn som en standardformulering med henvisning til personalreglementet. Dersom en slik passus mangler, er moderat kvotering utelukket for den aktuelle tilsettingen. Personalreglementet fastsetter i § 9:

> «Hvis det er kvalifiserte søkere av begge kjønn med tilnærmet like kvalifikasjoner og kvinnerepresentasjonen er under 40 % i den aktuelle stillingsgruppen, skal innstillingsmyndigheten rangere kvinnelige søkere foran mannlige.»

Bestemmelsen er ensidig i den forstand at kvotering bare skjer om kvinner er underrepresentert. Plikten påligger innstillingsmyndigheten, og ikke den sakkyndige komiteen. Bestemmelsen har likevel en side til komiteen. Dersom kvotering er nevnt i utlysningsteksten, må komiteen være eksplisitt dersom den finner at to (eller flere) søkere av ulikt kjønn er likt eller tilnærmet likt kvalifisert. Dersom en mannlig søker er klart bedre kvalifisert, bør den sakkyndige komiteen begrunne rangeringen og bruke uttrykk som viser kvalitative forskjeller mellom søkerne. Gjennom vurderingene og eksplisitte formuleringer vil dermed den sakkyndige komiteen gjøre det mulig for innstillings- og tilsettingsorganene å oppfylle sine plikter.

Etter reglementet må kvinner være underrepresentert i den aktuelle «stillingsgruppen» som for vår del er stipendiater ved fakultetet. I praksis betyr «stillingsgruppe» stillingskode, og for stipendiater for vårt fakultet er denne «1017 Stipendiat». Kjønnsfordelingen går frem av UiBs offisielle likestillingsstatistikk, som publiseres hvert år. Den bygger på tall fra Database for Høyere Utdanning (DBH), som igjen bygger på rapporter fra hver enkelt institusjon. Siste tall (for 2010) hentet fra DBH viser at kvinneandelen ved vårt fakultet er på 41 % . Kjønnskvotering er i

skrivende stund dermed ikke er en aktuell problemstilling ved tilsetting som stipendiat ved fakultetet.

Statlige myndigheter har som uttalt målsetning å sikre en bred rekruttering til arbeidsstokken. Følgende passasje er standardtekst i utlysning som stilling som stipendiat:

> «Den statlege arbeidsstyrken skal i størst mogleg grad spegle mangfaldet i befolkninga. Det er difor eit personalpolitisk mål å få ei balansert alders - og kjønnssamansetjing og rekruttere personar med innvandrarbakgrunn. Personar med innvandrarbakgrunn vert oppmoda om å søkje stillinga.»

Personer med innvandrerbakgrunn oppfordres her til å søke stipendiatstilling, men i motsetning til personalreglementets regler knyttet til kjønn, er dette ingen kvoteringsregel. Den sakkyndige komiteen trenger derfor ikke knytte kommentarer til søkernes bakgrunn i så måte.

En diskusjon som har fått økt aktualitet de siste årene er aldersdiskriminering. Arbeidsmiljøloven har forbud mot diskriminering, og § 13-1 (1) fastslår at «Direkte og indirekte diskriminering på grunn av ... alder er forbudt». Det følger videre av § 13-3 (2) at «Forskjellsbehandling som er nødvendig for å oppnå et saklig formål og som ikke er uforholdsmessig inngripende overfor den eller de som forskjellsbehandles er ikke i strid med forbudet mot ... diskriminering på grunn av alder». Likestillingskomiteen ved UIB har i uttalelse datert 22. august 2010 behandlet en sak hvor en søker som var innstilt på en «klar førsteplass» av den sakkyndige komiteen likevel ikke ble tilsatt, og hvor innstillende myndighet la til grunn at søker på grunn av alder (vedkommende var i 50-årene) ikke var kvalifisert for stillingen. Etter likestillingskomiteens syn var en utlysing som «stipendiatstilling» ikke i seg selv er et klart signal om at stillingen er forbeholdt yngre forskere. Komiteen sitt generelle standpunkt var at stipendiatstillinger som hovedregel og utgangspunkt er åpne for søkere uavhengig av alder, og at unntak frå dette konkret må vurderes og begrunnes på det enkelte fakultet. Er det nødvendig for å oppnå et saklig formål og ikke uforholdsmessig inngripende overfor de som rammes, kan et fakultet som ledd i en bevisst, gjennomtenkt rekrutteringsstrategi forbeholde en stilling til yngre kandidater. Den konkrete utlysningsteksten må i så fall gi klare signaler om at alder vil bli vektlagt.

På bakgrunn av avgjørelsen fra likestillingskomiteen legger arbeidsgruppen til grunn at alder ikke er et relevant moment ved tilsetting som stipendiat, med mindre fakultetet har fremholdt kriteriet som relevant i utlysningsteksten. I så fall må dette være saklig begrunnet og være et forholdsmessig tiltak. Praksis hittil ved fakultetet

har ikke vært å fremholde alder som relevant moment ved utlysninger, og ved vurderingene videre tar arbeidsgruppen utgangspunkt i at denne praksisen vil fortsette.

3.3 Krav til grunnutdanning

UiBs sentrale ph.d.-reglement fastsetter at for å kunne bli opptatt til «forskerutdanning må søkeren ha en utdanning som fakultetet godkjenner som grunnlag for opptak innenfor det aktuelle fagområde». Det er dermed opp til fakultetet å stille krav om grunnutdanning for opptak til forskerutdanningen, og tilsvarende krav må selvsagt kunne settes i forbindelse med utlysning som stipendiat. Fakultetet kan i utlysningen også sette opp snevrere krav for tilsetting som stipendiat enn de generelle kravene som gjelder for opptak på doktorgradsprogrammet. Særlig to problemstillinger knyttet til grunnutdanning har voldt utfordringer i bedømmelsespraksis. For det *første* søkere med annet enn juridisk grunnutdanning. For det *annet* søkere med grunnutdanning fra utlandet. Arbeidsgruppen vil i det følgende behandle begge disse problemstillingene.

Fakultetet har operert med to hovedvarianter av utlysningstekster. Det snevre alternativet er «master i rettsvitenskap eller tilsvarende juridisk utdanning». Denne formuleringen innebærer at søkere med utdanning fra Norge enten må ha fullført mastergrad i rettsvitenskap eller være cand. jur etter den tidligere studieordningen. Den videre varianten er «master i rettsvitenskap eller tilsvarende utdanning». Dette innebærer at også søkere fra andre fagdisipliner kan ansettes, så sant utdanningen er «tilsvarende». Normalt vil det innebære et krav om mastergrad eller annen 5- eller 6-årig utdanning. Typetilfellet ved fakultetet har vært mastergrad/hovedfag i filosofi, men også andre utdanninger har vært aktuelle, slik som mastergrad i rettssosiologi. Alle disse har vært ansett for å være relevant grunnutdanning. Sentralt for vurderingen vil være at utdanningen er på nivå med en mastergrad og om den gir søkeren en relevant bakgrunn for det konkrete prosjektet. Etter arbeidsgruppens syn kan dagens praksis fortsette, og det er ikke nødvendig med presiseringer eller endringer i reglementet.

Hovedutfordringen i bedømmelsespraksis de siste årene har vært søkere med utenlandsk utdanningsbakgrunn. Utdanningen av jurister varierer, og mange land har et utdanningssystem som kan være vanskelig å overføre til vårt. Dessuten vil den enkelte bedømmelseskomité vanskelig kunne sette seg inn i de enkelte systemene. I UHRs utkast til reviderte retningslinjer (§ 5) heter det at «søkeren normalt [må] ha en

femårig mastergrad», men at institusjonen etter særskilt vurdering kan godkjenne annen likeverdig utdanning som grunnlag for opptak.

Selv om grunnutdanningen varierer, synes doktorgrad i form av ph.d. etter hvert å ha vunnet et universelt fotfeste. En ledetråd kan derfor være om søkeren ville vært kvalifisert for å ta doktorgrad i landet hvor grunnutdanningen er gjennomført. Dermed unngår fakultetet at søkere med utenlandsk utdanning havner i et vakuum hvor de er overkvalifisert for stipendiatstilling, men underkvalifisert for tilsetting som førsteamanuensis. I land med utdanning i «common law» tradisjonen vil en LLM-grad («Master of Laws») være 4-årig, men vedkommende er kvalifisert til å ta en ph.d. i disse landene. Derfor må en slik søker anses som kvalifisert i Norge, forutsatt at de øvrige kvalifikasjonene er tilstrekkelige (eksamensprestasjoner, prosjektbeskrivelse, eventuelle vitenskapelig produksjon etc.). Der hvor bedømmelseskomiteen er i tvil om grunnutdanningen er tilstrekkelig, bør den be søkeren komme med en bekreftelse på om den kvalifiserer til doktorgradsutdanningen i det aktuelle landet.

Særlige utfordringer er knyttet til tilsettinger hvor kravet i utlysningsteksten er formulert som «master i rettsvitenskap eller tilsvarende juridisk utdanning», og hvor søkeren har en utdanning fra et land som ikke bygger på en tradisjon om profesjonsutdanning av jurister. Også her må en ledetråd være om søkeren ville vært kvalifisert for å ta doktorgrad i landet hvor grunnutdanningen er gjennomført, og bedømmelseskomiteen kan også her be søkeren om supplerende opplysninger. Siden utlysningskravet her knytter seg til juristprofesjonen, må bedømmelseskomiteen foreta en samlet vurdering hvor bl.a. muligheten for yrkesutøvelse som jurist i utdanningslandet må stå sentralt.

En problemstilling som har oppstått i noen få tilfeller de siste årene har vært overutdanning i den forstand at søkere til stipendiatstilling har hatt doktorgrad fra utenlandsk universitet. En kan også tenke seg søkere med norsk ph.d.-grad fordi tilgangen på faste og midlertidige stillinger på mellomnivå er begrenset. For denne siste gruppen antar komiteen at det norske reglementet stenger for å ta en ny ph.d.-grad dersom søkeren allerede har fullført en doktorgrad. Dagens regelverk bygger på en tanke om én ph.d.-grad (uten fagbenevnelser), og UiB har f. eks. ett ph.d.-program. De som av faglige grunner ønsker to doktorgrader (enten to avhandlinger innen juss eller juss i kombinasjon med andre fag) er da henvist til dr. philos-graden for den siste, siden denne graden ikke forutsetter en forskerutdanning.

For søkere med doktorgrad fra et annet land vil neppe ph.d.-reglementet formelt utelukke opptak på forskerutdanningen og dermed tilsetting som stipendiat.

Etter komiteens syn må en her ta utgangspunkt i at formålet med stipendiatperioden er gjennomføring av forskerutdanning og avhandlingsskriving. Dersom doktorgraden er gjennomført ved en institusjon som tilbyr forskerutdanning av samme karakter som vår ordning (30 studiepoeng), er det utelukket å ta søkerne opp på ph.d.-programmet og dermed tilsette dem som stipendiat.

NOKUT (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen) gir generell godkjenning av utenlandsk høyere utdanning etter søknad fra enkeltpersoner. I tillegg har NOKUT på sine nettsider også en oversikt over utdanningssystemer i en rekke land.[5] Fakultetet har hittil ikke krevd at søkere har søkt om generell godkjenning fra NOKUT i forbindelse med at de søker stilling her, eller selv i aktuelle tilfeller bedt om vurdering fra NOKUT (i København innhenter fakultetet rutinemessig uttalelser fra det danske organet motsvarende NOKUT).[6] En slik godkjenning ville heller ikke nødvendigvis vært avgjørende, siden bedømmelseskomiteen i sin vurdering av om søkeren er kvalifisert også kan legge vekt på andre primærfaktorer enn den fullførte utdanningen.

3.4 Primære faktorer

3.4.1 Karakternivå

Med unntak for masteroppgaven, reflekterer søkernes karakternivå først og fremst deres evne til å prestere under tidspress i en skoleeksamenssituasjon. Likevel er det tradisjon både ved vårt fakultet og ellers i universitetssektoren å legge stor vekt på karakternivå (om enn med variasjoner) ut i fra en forventning om at de som behersker gode faglige prestasjoner i en eksamenssituasjon også har et godt potensial for forskning. Samtidig har innslaget i form av masteroppgaver i den nye studieordningen medført at studentene også får mulighet til prestere under forhold som ligger nærmere rettsvitenskapelig forskning enn skoleeksamen.

Historisk krevde fakultetet karakteren «Kan få Laudabilis» (2,55 eller bedre) etter skalaen som var knyttet til den gamle studieordningen. Etter hvert ble det i utlysningstekstene gjort klart at karakterer svakere enn kravet kunne kompenseres gjennom vitenskapelig produksjon.

---

[5] Se nærmere <www.nokut.no/no/Utenlandsk-utdanning/>.

[6] Se note 4 foran. Bedømmelseskomiteen foretar her alltid en selvstendig vurdering, og så innhentes en formell uttalelse fra «Styrelsen for International Uddannelse» forut for formell tilsetting.

Per i dag er karakterkravet formulert gjennom «Retningslinjer for vurderingskriterier for tilsetting i stilling som stipendiat eller universitetslektor» (vedtatt av styret 29. januar 2004 og revidert 27. april 2004). For tilsetting som universitetslektor heter det (§ 5) at søkeren «gjennom karakternivå eller gjennom skriftlige arbeider» må ha vist «høyt faglig nivå som gjør det sannsynlig at vedkommende er kvalifisert for rettsvitenskapelig arbeid og de undervisningsoppgaver som tilligger stillingen». Stipendiatkravene er annerledes formulert. Etter revisjonen i styremøtet 27. april 2004 er det ingen kobling i regelverket til «høyt faglig nivå» for stipendiaters del, slik det er for universitetslektorer. Denne revisjonen må ses i sammenheng med at fakultetet da nettopp hadde vedtatt regler for opptak på ph.d.-programmet (styrevedtak 12. november 2003; sak 83/03). I pkt. 2 het det:

> «For å bli opptatt på PhD-programmet ved Det juridiske fakultet kreves mastergrad i rettsvitenskap eller tilsvarende universitets- eller høyskole-utdannelse. Utdanningen på masternivå må være av en slik art at den kvalifiserer for utføring av det prosjekt som kandidaten søker å skrive avhandling om. For å bli tatt opp på PhD-programmet skal må søkeren dokumentere en faglig bakgrunn og faglig nivå som gjør det sannsynlig at vedkommende vil kunne klare å gjennomføre en forskerutdanning. Videre bør søkeren på forhånd ha en viss forskererfaring. Søkeren bør enten ha skrevet masteravhandling eller et juridisk arbeid svarende til en artikkel av god rettsvitenskapelig kvalitet. Det må fremgå av prosjektbeskrivelsen at det vil være realistisk å gjennomføre prosjektet på normert tid, med de økonomiske ressurser og veiledningsressursene fakultetet har til rådighet.»

Senere fastsatte universitetsstyret at det skal være én felles ph.d.-grad og dermed ett felles regelverk. Som gjennomgått foran har UiBs sentrale ph.d.-reglement ingen eksplisitte krav til karakternivå. I utlysningstekstene har derimot fakultetet tatt inn et kombinert kvalifikasjonskrav. Følgende sitat er hentet fra de siste stipendiatutlysningene ved fakultetet (utlyst 18. februar 2011)

> «Søkjarane må gjennom karakternivå eller skriftlege arbeid ha vist eit høgt fagleg nivå, som kvalifiserer for eit rettsvitskapleg arbeid innanfor dei rammevilkåra som [stipendiat]stillinga setter.»

Formuleringen indikerer at karakternivå og skriftlige arbeider er to alternative kriterier, samtidig som «høgt fagleg nivå» er en fast størrelse. Bedømmelsespraksis har lagt til grunn et karakterkrav, om enn med noe ulike formuleringer. Et gjennomgående trekk har vært å kreve at søkerne ligger i det «øvre nivået» på karakterskalaen i de respektive karaktersystemene som kandidatene er uteksaminert etter. Etter arbeidsgruppens syn bør denne praksisen opprettholdes, og formuleringen som brukes i dagens utlysningstekster er etter utvalgets syn dekkende.

Etter den gamle cand. jur ordningen var 2,55 eller bedre tradisjonelt grensen for et høyt faglig nivå gjennom eksamensprestasjon alene, men etter hvert har også noe svakere karakterer vært vurdert som kvalifiserende dersom prosjektbeskrivelsen har vært lovende. I enkelte bedømmelser har søkere hatt karakterer noe under et godt nivå, men har anført at studiet er gjennomført på vesentlig kortere tid enn normert. Selv om en slik prestasjon viser evner til å ta til seg kunnskap raskt, må utgangspunktet være at grundighet er en viktigere akademisk dyd enn effektivitet. Gjennomføringstid vil derfor bare i begrenset grad ha betydning når en skal vurdere om søkeren gjennom eksamensprestasjonen har vist et høyt faglig nivå.

For søkere med bokstavkarakter etter ECTS-systemet vil vurderingen være mer sammensatt enn ved tallkarakterer, særlig dersom karakterene er gitt på en rekke enkelteksamener, slik som ordningen vår nå er. Har søkere bare A eller B med noen få unntak vil dette anses som et godt karakternivå som i utgangspunkt er kvalifiserende. Er det flere innslag av C eller dårligere må vurderingen være mer sammensatt. Et sentralt element er progresjon. Er brorparten av de gode karakterene sent i studiet vil dette tale til søkers fordel. En har i praksis også hatt søkere med utenlandsk bakgrunn, som har tatt masterstudiet straks etter ankomst til Norge og med begrensete norskkunnskaper. Her vil progresjon spille en vesentlig rolle, og prestasjoner tidlig i utdanningsløpet kan blekne, særlig dersom masteroppgaven viser talent for rettsvitenskapelig produksjon.

Masteroppgaven er en integrert del av studiet og karakteren på denne er en eksamensprestasjon. Som nevnt tidligere er likevel bakgrunnen for karakterfastsettelsen her en annen enn for skoleeksamen. Mastergradsoppgaven er en selvstendig, skriftlig prestasjon basert på et halvt års arbeid (ev. ett års arbeid om studenten har skrevet stor oppgave). Slik sett gir masteroppgaven et bedre grunnlag for å gjøre prognoser over søkerens evne til å skrive en doktoravhandling. Selve karakteren gir imidlertid begrenset veiledning. Praksis de siste årene har vært at mer enn 80 % får A eller B. I den grad bedømmelseskomiteen ut fra karakternivået fra studiet er i tvil om søkeren holder et høyt faglig nivå, må de derfor gå inn og lese og vurdere masteroppgaven. Siden denne vurderingen har mye til felles med evaluering av vitenskapelige arbeider, kommer arbeidsgruppen tilbake til denne tematikken senere.

Søkere vil i veiledningen oppfordres til å sende inn en oversikt som viser karaktersystemet. For søkere med utdanning fra utlandet vil «Diploma supplement» eller tilsvarende dokument gi en veiledning over karaktersystemet fra institusjonen som vedkommende er utdannet fra. I København må søkere med utdanning fra

utlandet som ikke inngår i en dansk universitetsgrad legge frem en kopi fra utdanningsinstitusjonen som bekrefter at kopiene er i samsvar med det originale vitnemålet og en offisiell beskrivelse av karaktersystemet. Slik søkermengden til fakultetet er nå, er det foreløpig ikke nødvendig å foreslå tilsvarende regulering i Bergen.

3.4.2 Vitenskapelig produksjon

Vitenskapelig produksjon er sammen med eksamensprestasjoner en av faktorene som gjør at søkerne kan dokumentere et høyt faglig nivå. I denne innstillingen er det verken mulig eller hensiktsmessig å sette opp kriterier for vurdering av vitenskapelig produksjon. Her må bedømmelseskomiteen støtte seg på den praksis som er etablert blant fagfeller. Enkelte problemstillinger har likevel jevnlig dukket opp i forbindelse med søknader til stipendiatstillinger, jf. også de to første av kulepunktene i mandatet (se over).

Ifølge veiledningen til førsteamanuensisstillingene «bør» de vitenskapelige arbeidene være publisert, men et selvstendig alternativ er at de «klart» kvalifiserer for publisering. Ofte vil søkere til stipendiatstillinger ha manuskript som ikke er publisert. Bedømmelsespraksis har lagt seg på en linje hvor de sakkyndige foretar en kvalitetsvurdering av arbeidet, og hvor manglende publisering er uten betydning. Arbeidsgruppen vil foreslå at denne praksisen følges opp, og også inntas i veiledningene til søkere og bedømmere. Siden søkere til stipendiatstillinger regelmessig vil ha mindre vitenskapelig produksjon enn til førstestilling, vil det være forsvarlig å ha nyanser i veiledningene her.

Tradisjonen i juridisk forskning har vært eneforfatterskap, men de siste årene har samforfatterskap blitt vanligere, om enn stort sett begrenset til to forfattere. I retningslinjene for stilling som førsteamanuensisstilling heter det:

> «Primærforfatterskap vil i alminnelighet telle mer enn sekundærforfatterskap. Søkeren må derfor selv angi sin innsats i evt. fellesarbeid eller henvise til en kontaktperson som kjenner arbeidene og søkeren, og som den sakkyndige komiteen kan kontakte.»

Den første setningen er felles for begge veiledningene, mens den siste bare er tatt inn i veiledningen for søkerne. Det er unødig tungvindt for komiteen å tilskrive ulike kontaktpersoner, og arbeidsgruppen foreslår at søkerne oppfordres til å legge frem medforfattererklæringer. Siden «primærforfatterskap» er tvetydig, foreslår arbeidsgruppen at formuleringene «eneforfatterskap eller førsteforfatterskap» brukes.

En masteravhandling er i utgangspunktet et eksamensarbeid. Samtidig er rammebetingelsene helt andre enn ved skole- og hjemmeoppgaven, slik at masteroppgaven som tidligere nevnt i større grad enn øvrige prestasjoner kan gi indikasjoner på vitenskapelig potensial. Enkelte søkere vil ha publisert masteroppgaven i vitenskapelige tidsskrift. Denne kan da ikke «telle to ganger» både i form av at et eksamensresultat og en vitenskapelig produksjon, med mindre den er omarbeidet med sikte på publisering. I så fall gir den etter arbeidsgruppens syn en merverdi som skal komme søkeren til gode.

I mandatet er arbeidsgruppen spesielt bedt om å vurdere «innbyrdes vurdering av vitenskapelige/rettsvitenskapelige arbeider publisert i ulike sjangere». Etter arbeidsgruppens syn er det vanskelig å sette opp kriterier som er noenlunde håndfaste uten stå i fare for å diskriminere bestemte sjangere. Utgangspunktet må her som ellers tas i de kriteriene som fagmiljøet har etablert som sentrale for vurderingen av rettsvitenskapelige arbeider. I forbindelse med doktorgradsarbeid står kravene om et «selvstendig arbeid» som er bidrar til å «utvikle ny faglig kunnskap» sentralt (Retningslinjer for juridiske doktorgrader ved Universitetene i Bergen og Oslo, vedtatt av styret ved fakultet her 4. september 2007). En stiller selvsagt ikke krav om doktorgradsnivå for arbeider sendt inn av søkere til stipendiatstilling, men disse kriteriene er likevel gode parametre også for annen rettsvitenskapelig produksjon. Tekster som viser evne til «selvstendig arbeid» og bidrar til å «utvikle ny faglig kunnskap» vil derfor stå sentralt, uavhengig av sjanger og om de eventuelt er publisert. Samtidig vil disse kriteriene være lettere å dokumentere i tekster av et visst omfang, slik at bokanmeldelser, kronikker og lederartikler normalt vil telle mindre enn lengre tekster i form av en vitenskapelig artikkel (eller utkast til dette).

3.4.3 Prosjektbeskrivelse

Etter UiBs ph.d.-reglement (§ 2.2) skal søkere til opptak på doktorgradsprogrammet legge ved en «kortfattet prosjektbeskrivelse». Ved utlysningen av stipendiatstillinger har fakultetet bedt om at søkere legger frem prosjektbeskrivelse og antydet 10 sider som ramme. Dersom prosjektbeskrivelse mangler vil søkeren etter dagens praksis anses som ikke-kvalifisert.

Etter komiteens syn bør praksis med å kreve en prosjektbeskrivelse i utlysningsteksten videreføres etter samme mønster som i dag. Prosjektbeskrivelsen kan både ha betydning der hvor komiteen er i tvil om søker er kvalifisert for

stillingen og ved rangeringen (se pkt. 4). I utkast til veiledning til søkerne har arbeidsgruppen tatt inn noen nærmere beskrivelser av hva en prosjektbeskrivelse bør inneholde.

Bakgrunnen for å kreve en prosjektbeskrivelse er flere. Mens øvrige faktorer gir indikasjoner på kandidatens generelle evner, viser prosjektbeskrivelsen hvordan søkeren tenker seg det konkrete avhandlingsprosjektet. Dermed får bedømmelseskomiteen både et grunnlag for å vurdere søkerens vitenskapelige potensial og et grunnlag for å vurdere om det aktuelle prosjektet er egnet for en doktorgradsavhandling.

Ved rettet utlysninger – det vil si der hvor utlysningsteksten stiller opp visse krav til forskningsprosjektet – danner denne en formell ramme for tilsettingsprosessen. Bedømmelseskomiteen må da foreta en vurdering av om søkerne har et prosjekt som svarer til rammen, og søkere som ikke tilfredsstiller kravet skal anses som ikke-kvalifiserte, selv om prosjektet som sådan har tilstrekkelige kvaliteter.

Prosjektbeskrivelsen vil ha en noe ulik karakter alt etter som utlysningen er rettet mot et bestemt prosjekt eller er åpen (enten «rettsvitenskap» i sin alminnelighet eller «offentlig rett»/«formuerett»/«privatrett»). Ved prosjektutlysninger vil prosjektleder eller andre ha gjort forarbeid som søker kan bygge på, og det vil i større eller mindre grad være definert hva som skal forskes på. Dermed vil muligheten for akademisk kreativitet være mer begrenset enn ved en åpen utlysning, og dette må også få betydning for hvordan prosjektbeskrivelsen vektlegges, både som kvalifiserende og rangerende dokument. En prosjektbeskrivelse som langt på vei bygger på prosjektleders tanke har ikke samme vekt som et prosjekt skapt av søkeren selv. Samtidig kan prosjektbeskrivelsen være utslagsgivende også ved rettete utlysninger, typisk ved valg mellom to ellers likeverdige kandidater, hvor den som har et opplegg for en avhandling som i størst grad samsvarer med det overordnede prosjektet foretrekkes.

Det kan være grunn til å understreke prosjektbeskrivelsens relevans for om søkeren er kvalifisert. I bedømmelsespraksis har sakkyndige komiteer funnet søkere med gode karakterer ukvalifisert, dersom prosjektbeskrivelse ikke er innlevert, eller den innleverte prosjektbeskrivelsen er svakt gjennomarbeidet og inneholder åpenbare svakheter. Arbeidsgruppen mener at også fremtidig praksis bør legge seg på samme linje.

3.5 Sekundære faktorer

De sekundære faktorene er i utgangspunktet bare aktuelle for vurderingen av om søkeren er kvalifisert når komiteen er i tvil om eksamensprestasjoner, vitenskapelig produksjon og prosjektbeskrivelsen samlet viser et høyt faglig nivå. I reglementet om mellomstillinger § 6 – som gjelder tilsvarende for stipendiater – er foruten vitenskapelige kvalifikasjoner fire faktorer fremhevet som sentrale ved vurdering av søkerne:

- Pedagogiske kvalifikasjoner (1.2)
- Formidlingsarbeid (1.3)
- Faglige kvalifikasjoner av annen art (1.4)
- Administrative kvalifikasjoner og annen virksomhet (1.5)

Disse faktorene er etter arbeidsgruppens syn sekundære. Pedagogiske kvalifikasjoner viser i første rekke til undervisningserfaring på universitets- og høyskolenivå. Både erfaring som arbeidsgruppeleder i søkers studietid og senere undervisningserfaring er relevant. Formidlingsarbeid vil bl.a. være faglige foredrag og publikasjoner uten vitenskapelige ambisjoner slik som kronikker. Faglige kvalifikasjoner av annen art vil i første rekke være arbeidserfaring. Utgangspunktet er at arbeidserfaring i seg selv ikke er med på å dokumentere et høyt faglig nivå som viser evne til rettsvitenskapelig arbeid. Imidlertid kan søkere ha en yrkeserfaring som er relevant for prosjektet eller som kan indikere evne til å gjennomføre et avhandlingsprosjekt, og i så fall kan arbeidserfaring være et relevant moment i den skjønnsmessige vurderingen av om vedkommende samlet sett holder et høyt faglig nivå. Administrative kvalifikasjoner og annen virksomhet er en sekkepost som inkluderer ulike former for erfaring som kan kaste lys over vedkommendes evner, f. eks. i form av ulike former for verv. Normalt vil dette ha marginal betydning som kvalifisering, men på samme måte som med arbeidserfaring kan prosjektet være av en slik karakter at administrative kvalifikasjoner og annen virksomhet har relevans.

I bedømmelsespraksis har komiteen brukt noe ulike formuleringer om de sekundære faktorene, særlig med hensyn til tidligere undervisningserfaring. For stipendiater som tilbys 4-årig stilling, vil undervisning inngå i pliktarbeidet. Tilsettingsutvalget avgjør om det skal gis 4-årig stilling, slik at det etter arbeidsgruppens syn er det vanskelig for bedømmelseskomiteen å vurdere betydningen av eventuelt pliktarbeid. Dermed er eventuell undervisningserfaring en faktor som må vurderes i seg selv, uten kobling til eventuelle undervisningsoppdrag i pliktperioden.

Enkelte søkere vil gjerne ha avlagt universitetseksamener uten tilknytning til juridiske fag, og disse vil ha begrenset vekt ved vurderingen, jf. også utlysningstekstenes tradisjonelle kobling om «kvalifisert for rettsvitenskapelig arbeid». Samtidig har også denne regelen sine unntak. Er det for eksempel utlyst en stilling innen konkurranserett eller har søker et konkurranserettslig prosjekt, vil utdanning på universitetsnivå i økonomi kunne være relevant for å avgjøre om søkeren holder et høyt faglig nivå. En ledetråd for vurderingen vil derfor være om søkeren har tilleggsutdanning som er relevant for det aktuelle forskningsprosjektet.

3.6 Samlet vurdering av primære og sekundære faktorer

Når bedømmelseskomiteen har klarlagt søkernes primære faktorer i form av eksamensprestasjoner, vitenskapelig produksjon og prosjektbeskrivelse og eventuelle sekundære faktorer, blir spørsmålet om søkeren samlet sett har et høyt faglig nivå, som kvalifiserer for et rettsvitenskapelig arbeid innenfor rammene av en stipendiatstilling, jf. teksten som brukes i dagens utlysninger. På SV-fakultetet har en reglementsfestet en fordeling mellom de ulike kvalifikasjonene. Grunnkvalifikasjoner har faktor 2, vitenskapelige kvalifikasjoner faktor 1 og prosjektkvalitet faktor 2.[7] Etter arbeidsgruppens syn bør ikke fakultetet legge seg på en tilsvarende linje, selv om SV-fakultetets tilnærming har som fortrinn at søkere med ferske vitnemål og god prosjektbeskrivelse lettere når opp i konkurransen. Historisk har det ikke vært et problem for nyutdannete å nå opp ved vårt fakultet, og da bør dagens linje med en helhetsvurdering uten eksakt vekting av ulike faktorer fortsette. I The Code of Conduct for the Recruitment of Researchers» heter det:

> «The selection process should take into consideration the whole range of experience of the candidates. While focusing on their overall potential as researchers, their creativity and level of independence should also be considered.»

Dokumentet legger altså vekt på en helhetsvurdering i tråd med dagens praksis, hvor et sentralt element er vurderingen av søkernes potensial som forskere.

Flere søkere vil komme rett fra studiet eller ha kortere eller lengre arbeidspraksis, og etter avviklingen av ordningen med universitetslektorer vil andelen søkere uten vitenskapelig produksjon antakelig øke. Disse vil dermed bare kunne stille med et vitnemål og prosjektbeskrivelse som primære faktorer. Utgangspunktet er da at karakterene må vise et «høyt faglig nivå», og om disse er i

---

[7] Se <www.uib.no/filearchive/b-b-1-vedlegg-bedommelse-sokere-stip.still_1.pdf>.

nedre del av hva som aksepteres kan en god prosjektbeskrivelse være utslagsgivende. Er bedømmelseskomiteen i tvil, må den gå inn og bedømme søkerens masteravhandling. En slik tilnærming vil særlig være aktuell dersom søkeren har skrevet stor masteravhandling (60 studiepoeng).

Dersom søkeren i tillegg til fullført utdanning og prosjektbeskrivelse har vedlagt vitenskapelige arbeider må disse vurderes med sikte på å avklare om søkeren er kvalifisert. Etter etablert tradisjon kan skriftlige arbeider blekne svake eksamensresultater, og jo svakere resultatene er, jo mer kreves av den vitenskapelige produksjonen. Også for søkere med gode eksamensprestasjoner må eventuelle vitenskapelige arbeider vurderes for å avgjøre om søkeren samlet sett har vist et høyt faglig nivå.

4. Rangering

4.1 Innledning

Forutsetningen i det følgende er at komiteen står igjen med flere søkere enn det er stillinger til og som alle er funnet kvalifiserte. Tradisjonelt sett har komiteen i stor grad foretatt rangeringen på grunnlag av en skjønnsmessig vurdering basert på etablert fagfelletradisjon uten forankring i skriftlige kriterier.

Ifølge «Utfyllende bestemmelser til retningslinjer for tilsetting som stipendiat ved UiB» pkt. 2.2 skal bedømmelseskomiteen foruten å vurdere hvem som anses kvalifisert for stillingen foreta en «rangering av de kvalifiserte søkere». Ifølge de «Midlertidige regler om fremgangsmåten ved tilsetting i vitenskapelige mellomstillinger» – som altså gjelder tilsvarende for stipendiater – skal komiteen:

> «Sammenholde søkernes kvalifikasjoner med kravene i stillingsomtalen og finne fram til de tre best kvalifiserte, dersom det har meldt seg så mange kompetente søkere. ... Foreta en grundig vurdering av kompetansen til disse utvalgte søkerne og uttale seg om hva som utmerker disse når det gjelder vitenskapelig/faglig kompetanse i henhold til stillingsomtalen. ... Innstille i rekkefølge de tre kompetente søkerne som etter en samlet vurdering og i henhold til stillingsomtalen anses best kvalifisert for stillingen. Ved rangeringen av disse søkerne skal hovedvekten legges på de innsendte vitenskapelige arbeider, men de sakkyndige skal også ta i betraktning andre vitenskapelige/faglige kvalifikasjoner, pedagogiske kvalifikasjoner, formidlingsarbeid og annen kvalifiserende virksomhet. Rangeringen skal begrunnes, jf. for øvrig universitetets regler om likestilling.»

Denne føringen er skrevet for mellomstillinger hvor søkerne må ha en vitenskapelig produksjon tilsvarende doktorgrad for å være kvalifisert. For søkere til

stipendiatstilling vil mange bare stille med eksamensprestasjoner. De midlertidige reglene gir likevel en føring med stor overføringsverdi: Hovedvekten skal legges på det vi har valgt å kalle de primære faktorene, mens øvrige kvalifikasjoner har mindre betydning. Også en annen føring kan utledes av regelverket (forskriften § 1-3): Siktemålet med tilsetting som stipendiat har forskerutdanning som hovedmålsetning. Ved rangeringen må derfor den sakkyndige komiteen søke å finne frem til de kandidatene som har størst potensial for rettsvitenskapelig forskning, og dermed best forutsetninger for å fullføre forskerutdanningen hvor avhandlingsskrivingen står helt sentralt. For søkere med vitenskapelig produksjon som er av et slikt omfang at den sakkyndige komiteen kan danne seg et bilde av vedkommendes rettsvitenskapelige potensial vil vurderingen av tekstenes kvalitet stå i fokus, selv om det uansett vil være en helhetlig vurdering av alle tre primærfaktorene. Her finnes etter hvert en form for etablert praksis å forholde seg til, og arbeidsgruppen vil derfor ikke fokusere på denne tematikken, men fokusere på en del typesituasjoner som har vært oppe i bedømmelsespraksis de siste årene knyttet til andre faktorer.

4.2 Nærmere om ulike faktorer

4.2.1 Særlig om vekting av eksamensprestasjoner

Inntoget av bokstavkarakterer har gjort vektingen av ulike søkere mer komplekst, både fordi hver bokstavkarakter dekker et bredere spekter enn tidligere tallkarakterer og fordi bokstavkarakterene gis på hver enkelt fag. I tillegg kommer flere søkere med utenlandsk bakgrunn som både kan ha et karaktersystem som avviker fra hva vi er kjent med og hvor samme karakter kan ha et annet innhold enn den tilsynelatende likheten.

For å bli tilsatt må søkerne ha et høyt faglig nivå, og diskusjonen her er knyttet til søkere som først og fremst dokumenter sin kompetanse gjennom eksamensprestasjoner. Den sakkyndige komiteen må derfor ved rangeringen av søkerne prøve å danne seg et utgangspunkt i hvilken grad de har levert prestasjoner blant de beste i sitt kull. Bokstavkarakterene – slik de praktiseres i Norge og under ETCS-systemet – er her bygget rundt et system hvor de 8-12 % beste over tid får karakteren A. Tallkarakterene var bygget over en annen lest, hvor prestasjonen i prinsippet var ansett tidsuavhengig slik at 2.15 var en nærmest lytefri besvarelse. Samtidig synes det i ettertiden enighet om at bedømmelsespraksis varierte, og på

begynnelsen av 1990-tallet var det vanskelig å rekruttere søkere til fakultetet fordi bare et høyst begrenset antall hadde 2,55 eller bedre som hovedkarakter. Bedømmelseskomiteene bør derfor ha slike variasjoner i mente dersom de skal vurdere søkere med tallkarakterer opp mot bokstavkarakterer. Gjelder saken utenlandske søkere må komiteen danne seg et inntrykk av hvordan karakterskalaen praktiseres der hvor søkeren har sin utdanning, og her kan innsendte «Diploma Supplement» være til hjelp.

For søkere som har bokstavkarakterer basert på en rekke enkelteksamener må komiteen ved rangeringen – på samme måte som ved vurderingen av om søkerne er kompetent – se på progresjon. Gode prestasjoner fra siste del av studiet må vektlegges mer enn svake prestasjoner tidlig i studiet, og dersom to søkere ligger noenlunde jevnt må komiteen gå inn og foreta en nærmere evaluering av søkernes mastergradsoppgaver.

4.2.2 Særlig om vekting av søkere med arbeidserfaring

Arbeidsgruppen er i mandatet særlig bedt om å vurdere vektlegging av mangeårig praksis og høy alder og avveining mot yngre søkere med mindre praksis. Som diskutert foran er alder ikke et relevant kriterium, med mindre utlysningsteksten inneholder en eksplisitt formulering om at yngre søkere skal prioriteres. Arbeidsgruppen har tidligere også vært inne på arbeidserfaring, men da som moment ved vurdering av om søkeren er kvalifisert. De tidligere diskusjonene har likevel overføringsverdi også til spørsmålet om rangering. Arbeidserfaring er en sekundær faktor, som dermed bare kommer inn når de primære faktorene ikke gir grunnlag for rangering av søkerne. I så fall er må det gjøres en vurdering av om arbeidserfaringen har gjort at søkeren i større grad enn øvrige kandidater er skikket for å skrive en rettsvitenskapelig doktoravhandling. Fartstid som jurist som sådan har altså begrenset betydning, med mindre denne har relevans for stillingen som nå søkes.

4.2.3 Særlig om rettete utlysninger og søknader innen fakultetets satsningsområder

Ved rettete utlysninger må søkeren for å anses kvalifisert ha laget en prosjektbeskrivelse som er innenfor rammene som er lagt i utlysningsteksten. Ved rangeringen mellom kvalifiserte søkere, kan det også være grunnlag for å legge vekt

på i hvilken grad de ulike søkerne ligger innenfor kjerneområdene til forskningsprosjektet som avhandlingen skal være en del av. Her kan også eventuell tidligere vitenskapelig produksjon komme inn. Der hvor to søkere er tilnærmet like kvalifiserte på basis av de øvrige primærfaktorene (det vil si karakternivå og prosjektbeskrivelser), vil vitenskapelig arbeider innen prosjektets ramme være det utslagsgivende primære rangeringskriterium.

Ved åpne utlysninger kan en eller flere av søkerne ha prosjekter som ligger innenfor fakultetets satsningsområder. Etter arbeidsgruppens syn er det ikke bedømmelseskomiteens oppgave å rangere søkerne som ønsker å forske på prioriterte oppgaver. Som nevnt foran, er enhver utlysning et strategisk valg. Jo åpnere utlysningsteksten er formulert, desto mindre vil favorisering av søkere med prosjekter som ligger innenfor satsingsområdene framstå som saklig. Ønsker fakultetet primært å rekruttere ph.d.-kandidater innenfor satsingsområdene, bør dette gå fram av utlysningsteksten.

5. Avsluttende merknad

Med utgangspunkt i de vurderingene som er foretatt har arbeidsgruppen laget utkast til veiledninger for henholdsvis søkere til stipendiatstillinger og de sakkyndige komiteene. Disse følger som særskilte vedlegg.

Bergen, 4. mai 2011

Karl Harald Søvig	Sigrid Eskeland Schütz	Christian Franklin	Per Gunnar Hillesøy

Vedlegg 2

Veiledning for bedømmelseskomité til stipendiatstilling

VEILEDNING FOR DEN SAKKYNDIGE KOMITÉ VED BEDØMMELSE AV SØKERE TIL STILLING SOM STIPENDIAT VED DET JURIDISKE FAKULTET, UIB.

1) BAKGRUNN / GRUNNLAGSDOKUMENTER

Det juridiske fakultet har utarbeidet en veiledning for den sakkyndige komité for bedømmelse av stipendiatstillinger.

Veiledningen som følger nedenfor ble vedtatt av fakultetstyret @@@

Følgende dokumenter er grunnlag for den sakkyndige komités arbeid:

• «Forskrift om ansettelsesvilkår for stillinger som postdoktor, stipendiat, vitenskapelig assistent og spesialistkandidat» (Kunnskapsdepartementet: 31. januar 2006 nr. 102) gitt med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universitet og høyskoler.

• «Utfyllende bestemmelser til retningslinjer for tilsetting som stipendiat ved UiB» som dels viser til «Midlertidige regler om fremgangsmåten ved tilsetting i vitenskapelige mellomstillinger» (Gitt av UiB og inntatt i regelsamlingen).

• Utlysningstekst som også inkluderer stillingsomtale.

Denne veiledningen bygger på innstilling fra en arbeidsgruppe ved fakultetet, og innstillingen fra denne arbeidsgruppen kan også inneholde nyttig bakgrunnsinformasjon. Innstillingen er tilgjengelig på @@@

Komiteens leder er ansvarlig for at komiteens innstilling er i samsvar med retningslinjene.

Bedømmelseskomiteen har to hovedoppgaver: Komiteen skal først avgjøre hvilke av søkerne som anses kvalifiserte for stillingen. Forutsatt at det er flere kvalifiserte søkere for stillingen, skal komiteen deretter foreta en rangering av disse. Hvorvidt den enkelte søker skal anses kvalifisert for stillingen og hvordan de kvalifiserte søkerne eventuelt skal rangeres avgjøres først og fremst etter en helhetlig vurdering av tre oppgitte *primærfaktorer* (karakterer, prosjektbeskrivelse og eventuell vitenskapelig produksjon), jf. 3 b) nedenfor. En rekke andre *sekundærfaktorer* (som for eksempel arbeidserfaring, formidlingsegenskaper m.fl.) kan også trekkes inn i komiteens vurdering, jf. 3 c) nedenfor. De sekundære faktorene er bare aktuelle der komiteen er i tvil om en søker skal anses som kvalifisert utelukkende på basis av en vurdering av primærfaktorene, eller i rangeringsspørsmål der flere kvalifiserte søkere ellers stiller likt etter en vurdering av primærfaktorene.

2) HOVEDOMRÅDER AV KVALIFIKASJONER SOM SKAL VURDERES:

Etter forskriften (§ 1-3(1)) har «Stilling som stipendiat … fullført forskerutdanning fram til doktorgrad som mål». Den sakkyndige komiteen skal gjennom innstillingen gi en begrunnet

oppfatning om de ulike søkerne og deres potensial til å fullføre en rettsvitenskapelig doktoravhandling.

a) Grunnutdanning

Komiteen må avklare om søkerne har en grunnutdanning som kvalifiserer for tilsetting som stipendiat og må her være bevisst de formuleringene som er brukt i utlysningsteksten (master i rettsvitenskap eller tilsvarende juridisk utdanning» kontra «master i rettsvitenskap eller tilsvarende utdanning»). Kreves «mastergrad i rettsvitenskap eller tilsvarende juridisk utdanning» må søkeren ha en utdanning som kvalifiserer for å jobbe som jurist. Brukes "mastergrad i rettsvitenskap eller tilsvarende utdanning" betyr dette at også andre utdanninger av tilsvarende lengde som en mastergrad kan kvalifisere, dersom denne kan danne grunnlag for å skrive en doktoravhandling i rettsvitenskap.

Særlige problemstillinger er knyttet til søkere som helt eller delvis har sin utdanning fra institusjoner utenfor Norge. Etter EØS-avtalen er Norge forpliktet til ikke å diskriminere søkere fra et annet EU- eller EØS-land på bakgrunn av nasjonalitet. Formelt gjelder forpliktelsen bare innen EU-/EØS-området, men fakultetet ser ingen grunn til å velge en minimumsvariant hvor borgere fra tredjeland forskjellsbehandles. Komiteen må derfor vurdere om utdanningen er likeverdig en mastergrad i rettsvitenskap. En ledetråd for vurderingen kan være om utdanningen kvalifiserer for å begynne på en doktorgrad under det aktuelle utdanningsløpet. Søkere med utdanning fra utlandet er i veiledningen anmodet om å sende inn «Diploma Supplement». Dette er et følgebrev til vitnemål fra høyere utdanning, som gir en standardisert beskrivelse av oppbygging, nivå, struktur, innhold og status av utdanningen til søkeren. «Diploma Supplement» er et samarbeidsprosjekt mellom EU-kommisjonen, Europarådet og UNESCO/CEPES (se <http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc1239_en.htm>)

b) Primære faktorer

Ifølge utlysningsteksten må søkerne gjennom *karakternivå* eller *skriftlige arbeid* ha vist «et høyt faglig nivå», som kvalifiserer for et rettsvitenskapelig arbeid innenfor de rammevilkårene som stipendiatstillingen setter. De to faktorene er alternative, og søkere vil kunne være generelt kvalifisert for stilling ut fra eksamensprestasjoner alene (så sant prosjektbeskrivelsen er tilfredsstillende, jf. nedenfor)..

For søkere med tallkarakterer var en hovedkarakter på 2,55 historisk ansett som et godt karakternivå, men etter hvert har også noe svakere karakterer vært vurdert som kvalifiserende dersom prosjektbeskrivelsen har vært lovende. For søkere med bokstavkarakter – som ofte gis på enkelteksamener – må vurderingen nødvendigvis være mer sammensatt. Har søkere bare A eller B med noen få unntak vil dette anses som et høyt karakternivå etter ECTS-skalaen som brukes her i landet. Er det flere innslag av C eller dårlige må vurderingen være mer differensiert. Et sentralt element er progresjon. Er brorparten av de gode karakterene sent i studiet vil dette tale til søkers fordel. Søkere til stipendiatstillinger med utdanning helt eller delvis fra utlandet er oppfordret til å sende inn en oversikt som viser karaktersystemet. For utenlandske søkere vil «Diploma supplement» eller tilsvarende dokument gi en veiledning over karaktersystemet ved den/de aktuelle institusjonene. Mangler «Diploma supplement» eller tilsvarende dokumentasjon, har komiteen anledning – men ingen plikt – til å etterspørre denne.

Vitenskapelig produksjon er sammen med eksamensprestasjoner og eventuelt prosjektbeskrivelsen faktorene som gjør at søkerne kan dokumentere et høyt faglig nivå. Det er verken mulig eller hensiktsmessig å sette opp kriterier for vurdering av vitenskapelig produksjon i denne veiledningen. Her må bedømmelseskomiteen støtte seg på den praksis som er etablert blant fagfeller. Enkelte problemstillinger har likevel jevnlig dukket opp i forbindelse med søknader til stipendiatstillinger ved fakultetet og noen få punkter er viet særskilt oppmerksomhet her.

Søkerne kan både sende inn vitenskapelige arbeider og manuskripter som er upubliserte. Bedømmelsespraksis ved fakultetet er at de sakkyndige foretar en kvalitetsvurdering av arbeidet, og eventuelt manglende publisering er uten betydning. Ved eventuelt samforfatterskap er søkerne oppfordret til å sende inn medforfattererklæring. Eneforfatterskap eller førsteforfatterskap vil i alminnelighet telle mer enn sekundærforfatterskap. Masteravhandlingen eller andre studentarbeider er i utgangspunktet en del av en eksamensprestasjon og skal ikke vurderes som vitenskapelige arbeider, med mindre de er publisert. Komiteen kan likevel gå inn og foreta nærmere vurderingen av masteravhandlingen, særlig dersom de er i tvil om søkeren er kvalifisert.

Søkerne skal legge ved en prosjektbeskrivelse, og er denne fraværende eller har åpenbare mangler, skal søkeren bedømmes som ikke kvalifisert. Prosjektbeskrivelsen er ellers en av de primære faktorene ved vurderingen av om søker er kvalifisert, likevel slik at den er underordnet eksamensprestasjoner og eventuell vitenskapelig produksjon. Søkeren skal gjennom prosjektbeskrivelse vise at emnet som sådan er egnet for en doktoravhandling og at søkerens konkrete prosjekt er gjennomtenkt og gjennomarbeidet. Et sentralt moment ved vurderingen vil være om søkeren viser et kunnskaps- og analysenivå som gjør det sannsynlig at søkeren vil kunne gjennomføre prosjektet innenfor de rammevilkårene fakultetet har satt for stipendiatstillinger.

c) Sekundære faktorer

De sekundære faktorene er bare aktuelle for vurderingen av om søkeren er kvalifisert når komiteen er i tvil om eksamensprestasjoner, vitenskapelig produksjon og prosjektbeskrivelsen samlet viser et høyt faglig nivå. Følgende faktorer er her relevante, jf. reglementet for UiB om mellomstillinger § 6 (som gjelder tilsvarende for stipendiater): Rekkefølgen av momentene er ikke ment som en rangering.

- Pedagogiske kvalifikasjoner (f. eks. arbeid som arbeidsgruppeleder eller som sensor)
- Formidlingsarbeid (f. eks. skriving av kronikker)
- Faglige kvalifikasjoner av annen art (f. eks. yrkeserfaring som jurist)
- Administrative kvalifikasjoner og annen virksomhet.

3) SAMLET VURDERING OG RANGERING

Et grunnkrav for å være kvalifisert er at søker holder et «høyt faglig nivå». I rangeringen av søkere som står tilnærmet likt med hensyn til de primære faktorene, blir de øvrige kvalifikasjoner utslagsgivende.

Komiteen skal gi en veiledende vurdering og stille de best kvalifiserte søkerne i rekkefølge. Er det bare utlyst én stilling, skal de tre best kvalifiserte søkerne rangeres, og ved flere stillinger skal det rangeres tre flere søkere enn det er stillinger for. Dersom søkere av begge kjønn har tilnærmet likeverdig kompetanse, må dette fremgå klart av vurderingen (jf. regler om kjønnskvotering i Personalreglementet for vitenskapelige stillinger). Eventuell kvotering gjøres ikke av komiteen, men av tilsettingsorganet.

4) BEDØMMELSENS FORM

Komiteen skal redegjøre for søkernes akademiske kompetansenivå, samt rangere de mest kompetente søkerne. Komiteens innstilling skal utformes etter følgende punkter:

1) Redegjøre for komiteens formelle grunnlag for vurderingene; forskrifter, gjeldende regler fra Regelsamlingen til UiB, utlysningstekst, stillingsomtale, veiledninger osv som er grunnlaget for komiteens arbeid.

2) Hver søker gis en kort omtale med hensyn til utdanning, eventuell yrkeserfaring og andre kvalifiserende meritter. Prosjektbeskrivelsen skal omtales særskilt og komiteen skal vurdere prosjektets potensial for en rettsvitenskapelig doktorgrad. Komiteen skal også vurdere eventuelle innsendte vitenskapelige arbeider Vurderingen av hver av søkerne avsluttes med konklusjon om hvorvidt søkeren er kvalifisert for stillingen og om vedkommende hører til blant de best kvalifiserte.

3) Komiteen gir avslutningsvis en samlet, sammenlignende vurdering av de best kvalifiserte søkerne som grunnlag for å konkludere med rangering av minst 3 av de best kvalifiserte.

5. INNLEVERTE ARBEID

Innleverte vitenskapelige arbeid skal ikke returneres til fakultetet med mindre søkeren i søknaden ber om å få arbeidene i retur.

Vedlegg 3

Veiledning for søkere til stipendiatstilling

VEILEDNING FOR SØKERE TIL STILLING SOM STIPENDIAT VED DET JURIDISKE FAKULTET, UIB

Fakultetet takker for din interesse for den utlyste stillingen som stipendiat.

I tillegg til opplysningene i utlysning med stillingsomtale, vil fakultetet informere om følgende:

1) SØKNADENS FORM OG INNHOLD

Bruk elektronisk søknadsskjema i Jobb.Norge. Søknad må inneholde opplysninger om: personalia, utdanning, arbeidserfaring og eventuell vitenskapelig virksomhet, undervisningserfaring og administrativ erfaring.

Søkeren skal i tillegg til søknaden legge ved en prosjektbeskrivelse på anslagsvis 8-10 sider, og maksimalt 12 sider. Her skal søkeren vise at emnet som sådan er egnet for en doktoravhandling og at søkerens konkrete prosjekt er gjennomtenkt og gjennomarbeidet. Et sentralt moment ved vurderingen vil være om søkeren viser et kunnskaps- og analysenivå som gjør det sannsynlig at søkeren vil kunne gjennomføre prosjektet innenfor de rammevilkårene fakultetet har satt for stipendiatstillinger. Mangler prosjektbeskrivelsen, vil søkeren anses ikke-kvalifisert.

Følgende punkter bør normalt være med i prosjektbeskrivelsen

- En presentasjon av emnet for avhandlingsprosjektet.
- Angivelse av hovedproblemstillingen for avhandlingen og aktuelle underproblemstillinger. Gjennom problemstillingen må søkeren vise at prosjektet innebærer en utvidelse av eksisterende kunnskap, og/eller at kunnskapen gir grunnlag for videre forskning på feltet.
- En oversikt over eksisterende forskningsstatus på feltet. Der hvor aktuelt, bør eksisterende regelverk presenteres (både i form av skriftlige normer, praksis og verdimessig fundament).
- Dersom prosjektet reiser særlige metodiske utfordringer, bør disse presenteres og diskuteres.
- En plan for gjennomføringen, som bl.a. sannsynliggjør at prosjektet kan gjennomføres på normert tid og innen de økonomiske rammebetingelsene

Med mindre annet er angitt i utlysningen, skal prosjektbeskrivelsen skrives på et skandinavisk språk eller engelsk. Bruk av andre språk må avklares med fakultetet på forhånd, for å sikre at fakultetet har en bedømmelseskomité som kan vurdere søknader på andre språk.

Utlysningen kan enten være åpen («stipendiat i rettsvitenskap»), eller rettet mot et bestemt fagområde (f. eks. «konkurranserett») eller prosjekt. I de to siste tilfellene må prosjektbeskrivelsen være innenfor rammene av utlysningsteksten.

Søkerne må i tillegg til stillingssøknaden fylle ut skjem for opptak på doktorgradsprogrammet. Skjema finnes på http://www.uib.no/phd/opptak-finansiering/soke-om-opptak-til-ph.d/aa-soke-om-en-ph.d

Vitnemål og attester på annet enn skandinaviske språk eller engelsk må være oversatt av en autorisert translatør.

Dersom søkerne har vitenskapelig produksjon i form av artikler eller monografier, må disse vedlegges, jf. nedenfor under 3 a). Dersom søkeren har mer enn 10 arbeider, må søkeren gjøre et utvalg.

2) KORT OM STILLINGEN OG ANSETTELSESPROSESSEN

Etter at søknadsfristen er ute oppnevner visedekanen for forskning en sakkyndig komité som normalt består av to eller tre personer. Disse avgir så en innstilling, som sendes søkerne for eventuelle kommentarer. Selve ansettelsen skjer av fakultetets tilsettingsutvalg. I tillegg må søkerne tas opp på doktorgradsprogrammet, og dette skjer som en separat prosedyre. Opptak på doktorgradsprogrammet avgjøres av forskningsutvalget ved fakultetet (FU).

Stillingen som stipendiat er tidsbegrenset (åremålsstilling). Åremålet er på tre år, hvor et halvt år er utdanningsdelen mens resten er forbeholdt skriving av avhandlingen. Stipendiatperioden kan utvides til fire år etter en vurdering av den tilsette sin kompetanse, mot at den som får stillingen utfører 25 % pliktarbeid. Denne avgjørelsen tas av tilsettingsutvalget.

Det er ikke et krav forut for søknaden at søkeren har skaffet veileder til prosjektet.

.

3) HOVEDOMRÅDER AV KVALIFIKASJONER SOM SKAL VURDERES:

Stilling som stipendiat har fullført forskerutdanning fram til doktorgrad som mål. For å bli ansatt som stipendiat må det være sannsynlig at søkeren gjennom sitt aktuelle prosjekt kan skrive en rettsvitenskapelig doktoravhandling. Den sakkyndige komiteen skal foreta en vurdering av søkerne. De primære og sekundære faktorene ved bedømmelsen er nærmere forklart nedenfor.

a) Primære faktorer

Tilsetting som stipendiat krever ifølge stillingsutlysningen at søkeren holder et «høyt faglig nivå». Disse kan dokumenteres både i form av eksamensprestasjoner (karakterer) og vitenskapelig produksjon. I tillegg kan prosjektbeskrivelsen trekkes inn der hvor komiteen er i tvil om søkerens primære kvalifikasjoner.

Søkere må derfor legge ved vitnemål med karakterutskrift. Søkere med utdanningsbakgrunn fra utlandet bes legge ved «Diploma Supplement» eller tilsvarende. «Diploma Supplement» er et følgebrev til vitnemål fra høyere utdanning, som gir en standardisert beskrivelse av oppbygging, nivå, struktur, innhold og status av utdanningen til søkeren. «Diploma Supplement» er et samarbeidsprosjekt mellom EU-kommisjonen, Europarådet og

UNESCO/CEPES (se <http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc1239_en.htm>)

Søkere som har vitenskapelig produksjon, enten i form av publiserte arbeider eller ferdigstilte manuskripter av en slik kvalitet at de kunne vært sendt inn med sikte på publisering, må legge ved disse. Masteroppgaven eller tilsvarende eksamensarbeid regnes som en del av grunnutdanningen, men skal likevel sendes inn, med mindre den er offentlig tilgjengelig (i så fall er det tilstrekkelig at søkeren legger ved en lenke til publiseringsstedet), Innsendte vitenskapelige arbeider vil ikke bli returnert, med mindre søkeren spesielt ber om dette.

Dersom søkeren har skrevet vitenskapelige arbeider sammen med andre, oppfordres det til å legge frem en erklæring over arbeidsfordeling fra øvrig(e) medforfatter(e). Eneforfatterskap eller førsteforfatterskap teller i alminnelighet mer enn sekundærforfatterskap.

Stillingsutlysningen bruker ulike betegnelser for grunnutdanningen. Kreves «mastergrad i rettsvitenskap eller tilsvarende juridisk utdanning» må søkeren ha en utdanning som kvalifiserer for å jobbe som jurist. Brukes "mastergrad i rettsvitenskap eller tilsvarende utdanning" betyr dette at også andre utdanninger av tilsvarende lengde som en mastergrad kan kvalifisere, dersom denne kan danne grunnlag for å skrive en doktoravhandling i rettsvitenskap.

b) Sekundære faktorer

De sekundære faktorene er i utgangspunktet bare aktuelle for vurderingen av om søkeren er kvalifisert når komiteen er i tvil om eksamensprestasjoner, vitenskapelig produksjon og prosjektbeskrivelsen samlet viser et høyt faglig nivå. Følgende faktorer er her relevante

- Pedagogiske kvalifikasjoner (f. eks. arbeid som arbeidsgruppeleder eller som sensor)

Dokumentasjon: kursplaner, kursbeskrivelser, attester osv.

- Formidlingsarbeid (f. eks. skriving av kronikker)

Dokumentert og god populærvitenskap kan også vektlegges. Det kan videre legges vekt på den populærvitenskapelige virksomhet dokumentert ved avholdte foredrag eller publiserte arbeid.

- Faglige kvalifikasjoner av annen art (f. eks. yrkeserfaring som jurist)

Det skal legges vekt på relevant praksis. Ved øremerking av stilling kan relevant praksis innenfor det øremerkede fagområdet bli utslagsgivende ved rangering av ellers likeverdige søkere.

Dokumentasjon i form av attester.

- Administrative kvalifikasjoner og annen virksomhet

Ved vurdering av søkerne skal det også legges vekt på administrativ erfaring og kompetanse av forskjellig slag.

Dokumentasjon i form av attester.

.

4) SAMLET VURDERING OG RANGERING. VEKTLEGGING AV KVALIFIKASJONER

Fakultetet har utarbeidet en egen veiledning for bedømmelseskomiteen (se @@@). Et grunnkrav for å være kvalifisert er at søker holder et «høyt faglig nivå». I rangeringen av søkere som står tilnærmet likt med hensyn til de primære faktorene, blir de sekundære faktorer utslagsgivende.